

УДК 304:316.472.4

*Бурило Т. О., студентка 2 курсу спеціальності 052 «Політологія»,
Чальцева О. М., д.політ.н., доцент,
професор кафедри політології та державного управління*

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПОЛІТИЧНІ ПРОТЕСТИ У ГОНКОНЗІ, ВЕНЕСУЕЛІ ТА АРАБСЬКИХ КРАЇНАХ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Актуальність дослідження: На сьогоднішній день соціальні мережі є невід'ємною частиною політики і нашого життя. Проте слід зазначити, що соціальні мережі дають можливість для розвитку різних маніпуляцій з політичної точки зору. З самого початку створення соціальних мереж передбачало комунікативно - інформаційну функцію. Згодом, технології розвивалися, і самий напрям в соціальних мережах набув нових значень. Це віртуальний майданчик, що забезпечує своїми засобами спілкування, підтримку, створення, розбудову, відображення та організацію соціальних контактів, у тому числі й обмін даними між користувачами. В сучасних умовах швидкого розвитку соціальних мереж ми можемо спостерігати, що за допомогою соціальних мереж можна згуртувати, мобілізувати на дії, маніпулювати свідомістю людей.

Говорячи про ступінь дослідження проблеми, можна стверджувати, що існує цілий комплекс теоретичного матеріалу присвяченого вивченню впливу соціальних мереж на політичну поведінку людей, в тому числі і на протестну. При такій популярності соціальних мереж в сучасному світі, досить актуальним постає питання про їхній вплив на конструювання нової реальності, як на державному, так і на світовому рівні. Особливо важливим є вплив соціальних мереж на думку і поведінку людей під час політичних протестів. Вони виступають тим індикатором впливу на людей, який може змінити політичну систему в цілому або бути каталізатором політичних перетворень, що може призвести до переформатування політичних сил і напрямків розвитку держави. Тому проблема їх впливу на суспільство і політичний процес має велике значення в умовах інформаційного суспільства.

Теоретико-методологічне обґрунтування проблеми: Теоретичною основою дослідження даної проблематики виступають праці таких авторів, як Е.Ноель-Нойман, Дж.Морено Дж.Барнса, Е.Ботт, Г.Лассуелла

Методологічною основою роботи є системний підхід в основі якого покладено «Теорію Комунікації Дойча» біхейвіоралістичний підхід – концепція «Спіраль Мовчання», яка була запропонована Елізабет Ноель-Нойманн, а також «Модель медіазалежності» М. Л. де Флером і С. Болл-Рокешем.

Мета дослідження: визначити значення впливу соціальних мереж на політичні протести у Венесуелі, Гонконзі та арабські країни, що призвело до зміни політичних курсів держав.

Виклад основного матеріалу: В останні десятиліття ХХ століття відбулися радикальні зміни в галузі інформаційних комунікаційних систем. Ми переживаємо історичний період дуже швидкого росту інформаційних технологій, На сучасному етапі світового розвитку набуває нового значення мережа Інтернет і все, що з нею пов'язано. Людство у своєму розвитку наблизилось до того, що Інтернет став основним генератором світових макротенденцій. Він сприяє трансформації ціннісних орієнтирів людства та його соціальних структур[1].

В сучасному світі соціальні мережі стають певним фактором розгортання процесів, що призводять до зміни політичних систем. На прикладі впливу соціальних мереж в протестах у Венесуелі, Гонконзі та арабських країнах під час «Арабської весни» розглянемо, як можна через мережу мобілізувати людей на політичну акцію.

Звичайно, до розгортання протестних рухів передувало низка проблем, які відбувалися в країнах, що розглядаються. Але через певне невдоволення суспільства, щодо ситуації, яка тривала в країнах, своє місце вираження цього невдоволення стали соціальні мережі. Вони стали своєрідною платформою де формувалось і поширювалось концентроване незадоволення діями політичних еліт країн. Таким чином, у певної кількості людей формувалось стійке усвідомлення в неправильному розвитку держави і необхідності змін.

Прикладом може слугувати «Арабська весна» де причиною до виникнення протестного руху стало незадоволення політикою диктаторів в Арабських країнах, поштовхом було самоспалення туніського вуличного торговця фруктами Мухаммеда Буазізі, на знак протесту проти свавілля поліції, яка конфіскувала його товар [2]. Цей вчинок обурило людей, і вони почали обговорювати цю подію у соціальних мережах, як поліція повела себе під час цього інциденту. Звичайно, більшість підтримало те, що було не правильно, і суспільство згуртувалося проти цього і вийшло на вулицю, щоб продемонструвати свавілля поліції і влади.

Схожа ситуація склалась у Венесуелі, де масові акції та демонстрації, що почалися зі студентських протестів, переросли в повномасштабну протестну акцію народу. Студенти скаржилися на недостатні заходи безпеки в університетських кампусах, а також протестували проти економічної кризи, викликаній, як вони вважали, політикою уряду [3]. У своїх зверненнях в соціальних мережах опозиційна еліта Венесуели намагалася зосередити увагу громадян на протесті, тоді як влада, навпаки, відвертала увагу [4]. З розвитком протесту опозиційна еліта збільшувала кількість тем, тимчасом як представники влади – навпаки. Це свідчить про те, що політики активно і стратегічно використовували соціальні медіа для публічної комунікації та впливу на свідомість громадян. Тобто вони зменшували кількість обговорень тих тем, які могли їм дестабілізувати країну. Але для протестних груп та опозиції соціальна

мережа виступила, як засіб вираження свого невдоволення, тим самим і вихід на вулицю проти проблеми.

Аналогічна ситуація з використанням мереж як владою, так і незадоволеними громадянами, але з іншими причинами протестів склалась у Гонконзі. Політичні протести почались проти законопроекту про екстрадицію, запропонованого урядом Гонконгу. Завдяки соціальним мережам, люди гуртувалися і збиралися на великі демонстрації в Гонконзі. В свою чергу офіційний Пекін, розуміючи, що соціальні мережі є об'єднуючим фактором в протестах у Гонконзі почав проводити в соціальних мережах політику дискредитації проти учасників протестів. У самому Китаї соціальна мережа Twitter була заблокована, тому багато користувачів використовували віртуальні приватні мережі (VPN), щоб таким чином приховати своє місце перебування і свій справжній IP-адресу[5]. Також слід відмітити, що компанія по дискредитації офіційним Пекіном була розроблена, щоб посіяти в Гонконзі політичну ворожнечу, в тому числі підірвати легітимність і політичне протестний рух.

Таким чином, пости в соціальних мережах Facebook та Twitter - це тригери, які безпосередньо можуть вплинути на рішення людини вийти на протест. А в умовах обмеженого права на протест мережа стала, з одного боку єдиною можливою платформою для висловлень, де люди могли сказати те, що насправді думають. З іншого боку, ми розуміємо, що ці комунікаційні площадки використовуються політичними силами, які зацікавлені в політичних змінах, а також і політичною елітою, яка веде свою політику маніпулювання свідомістю і впливу на поведінкові паттерни громадян.

Висновок. Таким чином, постіндустріальний розвиток світу призводить до необхідності адаптації традиційної культури до вимог сучасних глобальних зв'язків, що дозволить людям об'єднуватися, і виражати свою думку в соціальних мережах. Тенденція розвитку протесту через соціальні мережі залежить від багатьох факторів, але спільна риса – нестабільність в країні, і майданчик вираження може стати соціальна мережа, яка допомагає людям об'єднатися проти певної проблеми, яка виникла в країні. З іншого боку, вона може бути катализатором змін, які можуть дестабілізувати політичну систему.

Список літератури

1. Соціальні мережі: різні аспекти впливу на людину. URL: https://ukrainepravo.com/legal_publications/essayonlaw/it_law_berkiy_Social_networks_and_there_involves/
2. Габер Є. В. «Арабська весна» на Близькому Сході: вибір моделі суспільної трансформації // Суспільно-політичні трансформації в країнах Сходу на сучасному етапі : колективн. моногр. / За заг. ред. Л. В. Матвеевої; [упоряд. О. С. Мавріна та І. В. Отроценко]. Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2012. С. 11–30.
3. На подавление протестов в Венесуэле бросят десантников. URL: <https://lenta.ru/news/2014/02/21/paratroopers/>
4. Соціальні медіа як інструмент вивчення політичної мобілізації. URL: <http://management.lviv.ua/aktualno/news/item/491-social-media>
5. Twitter u facebook удалили тысячи китайских страниц из-за фейков против гонконгских протестов. URL: <https://tsn.ua/ru/svit/twitter-i-facebook-udalili-tysyachi-kitayskih-stranic-iz-za-feykov-protiv-gonkongskih-protestov-1397556.html>